

Briuselis, 2026 m. birželio 15 d.
(OR. en)

10288/1/26
REV 1

ENV 689
CLIMA 313
AGRI 464
FORETS 90
ENER 378
TRANS 393
IND 396
SAN 458

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Hidrologinio atsparumo strategija. Praėjus vieniems metams: dabartinė padėtis ir tolesni veiksmai – Pasikeitimas nuomonėmis

Rengiantis 2026 m. birželio 25 d. Tarybos (aplinka) posėdžiui, priede pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės parengtas informacinis dokumentas, kuriame ministrams pateikiami klausimai šia tema.

Nuolatinių atstovų komiteto prašoma susipažinti su šiuo informaciniu dokumentu bei klausimais ir perduoti juos Tarybai.

Hidrologinio atsparumo strategija. Praėjus vieniems metams: dabartinė padėtis ir tolesni veiksmai

– Pasikeitimas nuomonėmis –

2025 m. birželio 4 d. Komisija pristatė Europos hidrologinio atsparumo strategiją. 2025 m. spalio 21 d. išvadose Taryba šią strategiją įvertino palankiai. Strategijoje atsižvelgiama į didėjančią susirūpinimą dėl vandens trūkumo, sausrų, potvynių ir bendro klimato kaitos poveikio vandens ištekliais, ekosistemoms ir ekonomikos sektoriams. Ji grindžiama esama ES vandens srities *acquis*, įskaitant visų pirma Vandens pagrindų direktyvą, Potvynių direktyvą ir Miesto nuotekų valymo direktyvą, taip pat ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategiją. Be to, ji yra suderinta su Europos žaliojo kurso tikslais bei 2040 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo trajektorija ir joje atsižvelgiama į gausėjančius įrodymus, kad su vandeniu susijusi rizika didėja visoje Sąjungoje. Daugelis regionų susiduria su dažnesnėmis ir intensyvesnėmis sausromis, mažėjančiu požeminio vandens lygiu ir didėjančiu vandens poreikiu žemės ūkyje, pramonėje ir miesto vietovėse. Tuo pat metu itin ekstremalūs krituliai ir potvyniai daro vis didesnę spaudimą infrastruktūrai ir ekosistemoms.

Strategijos tikslas – didinti hidrologinį atsparumą atkuriant ir apsaugant visą vandens ciklą nuo ištakų iki jūros, kad būtų galima geriau išverti potvynius, sausras ir vandens trūkumą veiksmingai įgyvendinant esamus ES vandens srities teisės aktus. Joje skatinama vandens atžvilgiu pažangi praktika, žalioji infrastruktūra ir taršos, įskaitant kenksmingas medžiagas, pavyzdžiui, PFAS geriamajame vandenyje, mažinimo priemonės. Strategijoje taip pat siekiama skatinti vandens atžvilgiu pažangią ekonomiką didinant vandens naudojimo efektyvumą, siekiant iki 2030 m. 10 % sumažinti vandens suvartojimą visoje ES, kartu modernizuojant infrastruktūrą, mažinant nuotėkius ir skatinant skaitmeninius sprendimus, pasitelkus viešąsias ir privačiąsias investicijas. Be to, ja siekiama užtikrinti galimybę gauti švaraus ir įperkamo vandens didinant visuomenės informuotumą, remiant atsakingą vandens kainodarą ir skatinant švietimą bei dalijimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais, kartu stiprinant ES pasaulinę lyderystę hidrologinio atsparumo srityje pasitelkiant tarptautinį bendradarbiavimą ir partnerystes.

Praėjus vieniems metams po strategijos priėmimo, pirmininkaujanti valstybė narė siūlo įvertinti padarytą pažangą ir aptarti būsimus veiksmus, ypatingą dėmesį skiriant šiems trimis klausimams, kuriuos turi išnagrinėti ministrai:

1. Hidrologinio atsparumo strategijos ir jos įgyvendinimo nacionaliniu lygmeniu įvertinimas

Europos hidrologinio atsparumo strategijos pagrindą sudaro naujas postūmis dėti ES lygmens pastangas skatinti **efektyvų vandens naudojimą**. Joje nustatomas siektinas tikslas iki 2030 m. 10 % padidinti vandens naudojimo efektyvumą ir įvedamas principas „svarbiausia – vandens naudojimo efektyvumas“. Šis principas išsamiau paaiškintas 2025 m. birželio 4 d. Komisijos rekomendacijoje dėl principo „svarbiausia – vandens naudojimo efektyvumas“ pagrindinių aspektų¹.

Remiantis 2025 m. EAA ir ETC ataskaita dėl vandens taupymo² siekiant hidrologiniu požiūriu atsparios Europos, **taupymo potencialas** įvairiuose ES regionuose ir sektoriuose **labai skiriasi**, tačiau įmanoma gerokai sumažinti vandens gavybą. Šį sumažinimą būtų galima pasiekti techninėmis ir operacinėmis priemonėmis, kuriomis būtų mažinami nuostoliai ir nuotėkiai, taip pat didinamas vandens naudojimo efektyvumas elektros energijos gamybos, žemės ūkio, viešojo vandens tiekimo ir gamybos srityse. Apskaičiuotas vandens taupymo potencialas pagal sektorius ES 27: 45–95 % energetikos sektoriuje (elektrinių aušinimas), 5–20 % žemės ūkyje, 20–50 % viešojo vandens tiekimo sektoriuje ir 30–50 % pramonėje (žr. toliau pateiktą lentelę).

¹ https://environment.ec.europa.eu/publications/commission-recommendation-water-efficiency-first-guiding-principles_en

² <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/water-savings-for-a-water-resilient-europe>

1 lentelė. Apskaičiuotas vandens taupymo potencialas pagal sektorius ES 27

	Elektros energija – elektrinių aušinimas	Žemės ūkis	Viešasis vandens tiekimas, įskaitant turizmą ir paslaugas	Pramonė	Kita (pvz., kasyba, karjerų eksploatavimas ir statyba)
Metinis vidutinis išgaunamo vandens kiekis (2000–2022 m.) (mln. m ³)	72 300	59 300	38 700	28 200	3 000
Metinis išgaunamas vandens kiekis, % nuo viso ekonomikos sektoriams tenkančio vandens kiekio	36 %	29 %	19 %	14 %	2 %
Teorinis vandens taupymo potencialas sektoriuje (% nuo sektoriaus metinio išgaunamo vandens kiekio)	45–95 %	5–20 %	20–50 % (10–30 % turizmo sektoriuje)	30–50 %	Neįvertinta šiame informaciniame pranešime.

Šaltinis: (Wolters et al., 2025), remiantis 2024 m. EAA duomenimis.

Siekdama padėti įgyvendinti rekomendaciją ir prisidėti prie siekio iki 2030 m. 10 % padidinti vandens naudojimo efektyvumą, Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais, visų pirma Bendros įgyvendinimo strategijos (BIS) Vandens trūkumo ir sausrų darbo grupės kontekste, dirba siekdama parengti **bendrą vandens naudojimo efektyvumo tikslų metodiką**, atsižvelgdama į teritorinius ir kitus valstybių, regionų ir sektorių skirtumus. Šios darbo krypties terminas sueina **2026 m. IV ketv.** Padedama konsultanto, ši grupė nustatė apie 40 metodikų, naudojamų įgyvendinant viešąsias ir privačiąsias iniciatyvas ir taikomų siekiant nustatyti su vandeniu susijusius tikslus, ir šiuo metu dirba su šiomis metodikomis, kad išgrynintų tam tikrus elementus, kurie kartu galėtų sudaryti Europos metodikos ar metodikų, skirtų efektyvumo tikslams vandens kaupimo, vandens perdavimo ir vandens naudojimo lygmeniu nustatyti, pagrindą.

2. Skaitmenizacija ir išmanesnė vandentvarka

Hidrologinio atsparumo strategijoje paskelbta, kad bus parengtas **ES masto veiksmų planas dėl skaitmenizacijos vandens sektoriuje**. Šiai iniciatyvai remti neseniai Komisija paskelbė kvietimą teikti informaciją, kurio terminas – 2026 m. birželio 24 d.³. Valstybės narės ir kiti suinteresuotieji subjektai buvo skatinami pateikti nuomonę ir pasiūlymus.

Veiksmų planu dėl skaitmenizacijos vandens sektoriuje siekiama panaikinti Europos vandentvarkos sistemų susiskaidymą, skatinant didesnę skaitmeninę integraciją ir koordinavimą per visą vandens ciklą ir tarp valdymo lygmenų. Sudarant sąlygas geresniam dalijimuisi duomenimis ir geresniems skaitmeniniams sprendimams, juo siekiama didinti naudojimo efektyvumą, mažinti administracinę naštą, didinti atsparumą su vandeniu susijusiai rizikai ir remti veiksmingą principo „svarbiausia – vandens naudojimo efektyvumas“ įgyvendinimą.

Būsimo veiksmų planu bus sprendžiami konkretūs vandens sektoriaus uždaviniai ir jis apims **du pagrindinius ramsčius**: i) skaitmeninių sprendimų diegimas pasitelkus finansavimą ir dalijimąsi žiniomis siekiant lavinti skaitmeninius įgūdžius ir skatinti technologijų perdavimą vandens sektoriuje ir ii) dalijimosi vandens duomenimis rėmimas skatinant kurti nacionalinius duomenų portalus, kad būtų pašalintas susiskaidymas ir kad duomenys būtų lengvai randami, prieinami nemokamai, sąveikūs ir pakartotinai panaudojami, laikantis Atvirųjų duomenų direktyvos reikalavimų. Šis planas yra 2026 m. Komisijos darbo programos⁴ dalis. Jis vykdomas žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų sankirtoje ir juo tiesiogiai remiami Konkurencingumo kelrodžio⁵ tikslai, padedant užtikrinti išteklių prieinamumą įvairiuose sektoriuose.

³ [Komisija prašo pateikti informacijos vandens sektoriaus skaitmeninių veiksmų planui \(aplinka\).](#)

⁴ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/strategy-documents/commission-work-programme/commission-work-programme-2026_en

⁵ https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/competitiveness-compass_en

Planas **bus grindžiamas**: i) DI taikymo strategija⁶ ir DI žemyno veiksmų planu⁷, kuriais siekiama palengvinti dirbtinio intelekto diegimą prognozuojamosios priežiūros ir tikralaikės stebėsenos tikslais ir ii) Duomenų sąjungos strategija⁸, kuria remiamas dalijimasis vandens duomenimis skatinant kurti nacionalinius duomenų portalus, kad būtų pašalintas susiskaidymas ir kad duomenys būtų lengvai randami, prieinami nemokamai, sąveikūs ir pakartotinai panaudojami, laikantis Atvirųjų duomenų direktyvos⁹ reikalavimų.

3. Hidrologinio atsparumo strategijos finansavimo sutelkimas

ES sanglaudos politikos laikotarpio vidurio peržiūra¹⁰ suteikė daugiau lankstumo, kad valstybės narės galėtų nukreipti 2021–2027 m. lėšas strateginiams prioritetams, pabrėžiant hidrologinį atsparumą kaip vieną iš pagrindinių prioritetų ir pasinaudojant precedento neturinčiu paskatų rinkiniu. Dėl šios priežasties **šešiolikoje valstybių narių perskirstyta 3,1 mlrd. EUR**, didžiąją paramos dalį skiriant **nuotekų ir geriamojo vandens** infrastruktūrai statyti arba atnaujinti ir **hidrologiniam atsparumui bei tvariam išteklių valdymui stiprinti**. Planuojamos investicijos taip pat apima **naujų kaupimo** sistemų ir vandens sistemų **jungčių** plėtojimą, vandens ekosistemų apsaugą ir didelės aplinkosauginės vertės teritorijų **atkūrimą**. Jos taip pat apima **ankstyvojo perspėjimo sistemas, skirtas potvynių** prevencijai, taip pat didesnę vandens tiekimo **efektyvumą pasitelkiant skaitmenizavimą, automatizavimą ir optimizavimą**.

EIB 15 mlrd. EUR vertės vandens programa taip pat vykdoma pagal planą, o paskelbta **Tvarios vandentvarkos patariamoji priemonė** – vieno langelio principu veikianti EIB konsultavimo vandens klausimais priemonė – yra visiškai sukurta ir gali padėti stiprinti pajėgumus ir įgyvendinti projektų bazę.

⁶ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/apply-ai>

⁷ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ai-continent-action-plan>

⁸ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/data-union>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L1024>

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_26_710

Pripažindama svarbų privačiojo finansavimo indėlį į hidrologinio atsparumo darbotvarkę, Komisija rengiasi pradėti vykdyti **investicijų į hidrologinį atsparumą spartinimo priemonę**, pagal kurią bus įgyvendinta 20 bandomųjų novatoriškų natūralaus vandens sulaikymo ir vandens naudojimo efektyvumo projektų, suburiant vietos investuotojus vandens srityje, sprendimų teikėjus ir problemų turinčius subjektus, kad tie projektai įkvėptų imtis panašių veiksmų visoje ES.

Klausimai ministrams

Pirmininkaujanti valstybė narė prašo ministrų apsvarstyti šiuos klausimus:

1. Praėjus vieniems metams nuo Europos hidrologinio atsparumo strategijos priėmimo, kokia pažanga padaryta ir kokie yra nacionalinio lygmens uždaviniai, susiję su vandens naudojimo efektyvumo skatinimu? Kokias išvadas galima padaryti, kad ateinančiais metais strategija būtų įgyvendinama veiksmingiau?
2. Kokia gerąją praktiką ir patirtimi valstybės narės galėtų dalytis ir kokios ES lygmens paramos tikėtės iš būsimo veiksmų plano dėl skaitmenizacijos vandens sektoriuje, kad būtų paspartintas tokių sprendimų kaip išmanioji vandens apskaita, nuotolinis stebėjimas ar skaitmeniniai dvyniai diegimas, siekiant padėti įgyvendinti Hidrologinio atsparumo strategiją?
3. Kaip galime pritraukti daugiau privačiųjų investicijų ir geriau pasinaudoti novatoriškomis finansavimo priemonėmis, kad paspartintume Hidrologinio atsparumo strategijos įgyvendinimą, kartu užtikrindami, kad valstybės narės turėtų būtinas sąlygas ir paskatas plataus užmojo hidrologinio atsparumo projektams plėtoti?